

★★★★★
17 SAVAIČIŲ
NEW YORK TIMES
BESTSELERIS

ŽMOGŽUDYSTĖ,
KURI PAKEITĖ
PASAULĮ

PASKUTINĖS DŽONO LENONO DIENOS

ŽVAIGŽDĖ
IR JO ŽUDIKAS
—
BŪTINA PERSKAITYTI VISIEMS
THE
BEATLES
FANAMS!

James Patterson

su Casey Sherman ir Dave Wedge



James Patterson

su Casey Sherman ir Dave Wedge

PASKUTINĖS
DŽONO LENONO
DIENOS

Iš anglų kalbos vertė
IRMA BALAKAUSKAITĖ



1969 metų birželio 1 dieną viename iš Toronto viešbučių Džonas Lenonas susitiko su keliais draugais, ketindamas įrašyti dainą pavadinimu *Give Peace a Chance**. „Pritarkite, – paragino jis choristus, pradėdamas įžanginę eilutę: *Everybody's talking about***.

Iki šiol žmonės vis dar tebekalba – ir tebedainuoja – apie Džoną. Dėkoju už jūsų pasakojimus, Hari Bensonai***, Deividai Bovi****, Bobai Dylanai*****, dr. Deividai Halerenai*****, Mikai Džageri*****, Bili Džoelai*****, Eltonai Džonai*****, Kenai Mansfyldai*****, Polai Makartni*****, Keitai Ričardsai*****, Džeraldai Rivera*****.

* Angl. Duokite taikai šansą. (Čia ir toliau – vertėjos pastabos.)

** Angl. Visi kalba apie...

*** Angl. *Harry James Benson* (g. 1929) – škotų fotografas, fiksavęs įžymybių gyvenimą, 1964 m. lydėjęs *The Beatles* ture po JAV.

**** Angl. *David Bowie* (tikrasis vardas *David Robert Jones* (1947–2016)) – britų dainininkas, muzikantas, aktorius, menininkas, įrašų prodiuseris, vienas žymiausių populiariosios muzikos atlikėjų.

***** Angl. *Bob Dylan* (tikrasis vardas *Robert Allen Zimmerman*, hebrajiškas vardas – *Šabtai Zisel ben Avraham* (g. 1941)) – JAV dainininkas, dainų autorius, poetas ir dailininkas, iki šiol svarbi populiariosios muzikos figūra, 2016 m. Nobelio literatūros premijos laureatas.

***** Angl. *Dr. David Halleran* – gydytojas, *The Beatles* gerbėjas, 1980 m. gruodžio 8 d., būdamas Ruzvelto ligoninės chirurgijos rezidentu, bandęs išgelbėti Džono Lenono gyvybę, dabar – *Upstate University Hospital* chirurgas.

***** Angl. *Mick Jagger* (tikrasis vardas *Sir Michael Philip Jagger* (g. 1943)) – britų atlikėjas, dainų kūrėjas, aktorius ir filmų prodiuseris, roko grupės *The Rolling Stones* pagrindinis vokalistas ir vienas įkūrėjų; laikomas vienu populiariausių bei įtakingiausių pagrindinių vokalistų rokenrolo istorijoje.

***** Angl. *Billy Joel* (tikrasis vardas *William Martin Joel* (g. 1949)) – amerikiečių dainininkas, pianistas, kompozitorius ir dainų autorius, paprastai vadinamas *Piano Man*.

***** Angl. *Sir Elton Hercules John* (tikrasis vardas *Reginald Kenneth Dwight* (g. 1947)) – britų populiariosios muzikos atlikėjas, pianistas ir kompozitorius.

***** Angl. *Ken Mansfield* (g. 1937) – buvęs JAV *Apple Records* vadovas, muzikinių albumų prodiuseris, dainų bei knygų autorius.

***** Angl. *Sir James Paul McCartney* (g. 1942) – britų dainininkas, muzikantas, dainų autorius, vienas sėkmingiausių visų laikų kompozitorių ir atlikėjų, pasaulinę šlovę pelnęs su grupe *The Beatles*, kurioje grojo bosine gitara, o dainų kūrimo ir pagrindinio vokalo pareigas dalijosi su Džonu Lenonu – jų kūrybinė partnerystė laikoma sėkmingiausia pasaulyje.

***** Angl. *Keith Richards* (g. 1946) – britų muzikantas, dainininkas ir dainų autorius, geriausiai žinomas kaip vienas iš grupės *The Rolling Stones* įkūrėjų.

***** Angl. *Geraldo Rivera* (tikrasis vardas *Gerald Riviera* (g. 1943)) – amerikiečių žurnalistas, advokatas, rašytojas, politikos apžvalgininkas, buvęs televizijos laidų vedėjas.

PROLOGAS

1980 m. gruodžio 6 d.

Jis sėdi lėktuve, cigarečių dūmų debesyje. Atidaro piniginę, apžiūri leidimą ginklui. Tada ketino pirkti 22-ojo kalibro pistoletą, bet pardavėjas rekomendavo verčiau imti 38-ojo.

„Na, jei nusipirksi 22-ojo ir ateis įsilaužėlis, jis tiesiog tave išjuoks! – paaiškino pardavėjas. – Bet jei turėsi 38-ojo, niekas neišdrįs iš tavęs juoktis. Tik vienas šūvis – ir viskas, nekviestą svečią galima išnešti.“

Saugiausias būdas gabenoti šaunamąjį ginklą – kaip telefonu jam paaiškino Federalinės civilinės aviacijos administracija – kartu su šoviniais supakuoti į lagaminą. Taip ir padarė. Ginklą įsigijo Havajuose, visiškai legaliai – savigynai, kaip paaiškino pardavėjui.

Šaudmenys – visai kas kita: ekspansinės kulkos* Niujorke draudžiamos. Jei apsauga nuspręs apieškoti krepšį, gali būti sulaikytas.

Viskas bus gerai, – įtikinėja save, lipdamas iš lėktuvo. Didžiausia šių laikų grėsmė – lėktuvų užgrobimai. Bet jis nepanašus į teroristą.

Stovi prie besisukančios lagaminų juostos „Lagvardijos“** salėje ir, laukdamas savo krepšio, iš už rausvai rudų aviatoriaus stiliaus akinių stiklų slapta akylai stebi apsaugininkus.

Niekas nekreipia į jį jokio dėmesio – geras ženklas. Pasiima lagaminą. Niekas nesiveja. Žingsniuoja išėjimo link. Niekas neseka paskui.

Žmonės, kuriuos praeina, – vykstantys verslo reikalais ir sulekiantys į Didįjį Obuolį*** pasimėgauti keliomis kalėdinio apsipirkimo dienomis, – jo net nepastebi. Jokio akių kontakto, jokio pasisveikinimo, linktelėjimo, jokios reakcijos. Tarsi būtų nematomas.

* Angl. *Expanding bullets* (ekspansinės, dar vadinamos besiplečiančiomis, arba *dumdum*, kulkomis) – pataikius į minkštuosius audinius stipriai išsiplečiančios kulkos.

** Angl. *La Guardia Airport* – tarptautinis oro uostas Kvinse, Niujorke.

*** Angl. *The Big Apple* – liaudiškas Niujorko pavadinimas.

Tam tikra prasme taip ir yra. Visą gyvenimą nepastebimas. Niekuo neišsiskiria iš kitų, ir tai suteikia jam akivaizdų taktinį pranašumą. Gali pritapti bet kur, jo išvaizda neatrodo grėsminga.

Turiu toks ir likti. Visada privalau atrodyti normalus.

Niekas nežino, kas dedasi jo galvoje. Jo protas – pavojinga kaimynystė.

Išsina iš oro uosto į ryškią saulę. Ši sezoną oras neįprastai šiltas. Numeta lagaminą ant šaligatvio, prakaituodamas ir šnupuodamas bando pagauti taksi. Mintys nukrypsta į penkias kulkas, supakuotas drauge su ginklu. Federalinė aviacijos administracija taip pat perspėjo, jog oro slėgio pokyčiai gali joms paakenkti.

Reikia, kad suveiktų bent viena.

Penkios *Smith & Wesson** +P** kulkos tuščiaviduriais antgaliais – tiesiog sukurto pridaryti kuo daugiau žalos. Vienai jų pataikius į minkštuosius audinius, į grybą panašus antgalis virsta mirtinu miniatiūriniu besisukančiu pjūklų, išdraskančiu audinius bei organus.

Vieno šūvio pakaktų, kad Džonas Lenonas iškeliautų Anapilin.

Privažiuoja geltonas taksi. Įdėjęs lagaminą į bagažinę, jis atsisėda ant galinės sėdynės. Pasako vairuotojui adresą: *West Side YMCA****, netoli *Central Park West*****. Vos devyniais kvartalais toliau nuo tikrosios paskirties vietos.

Nutaisęs pačią saldžiausią šypseną dėsto taksistui: „Dirbu garso įrašų studijoje. – Automobilis nusuka nuo kelkraščio. – Su Džonu Lenonu ir Polu Makartniu.“

Taksistas jį ignoruoja.

Keleivis žvelgia vairuotojui į pakaušį: *Jei tik žinotum, ką dabar ketinu padaryti, tikrai atkreiptum į mane dėmesį. Nesielgtum su manimi taip, lyg būčiau tuščia vieta – koks „nowhere man“.*

* Angl. *Smith & Wesson M&P* – pusiau automatinis pistoletas, *Browning* tipo fiksavimo sistema, trigubu plieniniu taikikliu, skirtas +P tipo šaudmenimis.

** Angl. *Overpressure ammunition* (viršslėgio šoviniai, paprastai vadinami +P arba +P+) – didesnio už standartinį vidinio slėgio šaulių ginklų šoviniai, naudojami gynybos ar medžioklės tikslais.

*** Angl. *YMCA / Young Men's Christian Association* – Jaunųjų krikščionių asociacija.

**** Angl. *Central Park West* – prabangus Niujorko rajonas, besiribojantis su vakarine Centrinio parko dalimi.

*Nowhere man** – jo mėgstamiausios visų laikų grupės *The Beatles*** daina. Na, jie buvo jo favoritai, kol neišsiskyrė. Be to, jis taip ir neatleido Džonui Lenonui už šventvagišką pareiškimą, neva *The Beatles* populiariesni už patį Jėzų.

Taksi įsilieja į sausakimšą automobilių eismo srautą, judantį Manhatano*** pusėn. Visi skuba į Rokfelerio centrą. Ten ką tik atgabenta šešiasdešimt penkių pėdų norveginė eglė ir elektrikai karštligiškai kabina ant jos šviečiančias girliandas, ruošdamiesi už kelių dienų įvyksiančiai kasmetinei eglutės įžiebimo ceremonijai.

Jis išsitraukia maišelį kokaino. Nuo kumščio įtraukia per nosį baltų miltelių. Taksistas dabar stebi jį galinio vaizdo veidrodėlyje.

„Nori?“

Vairuotojas papurto galvą ir sutelkia dėmesį į kelią.

Kokso magija neveikia. Užuot pajutus intensyvaus malonumo pliūpsnį, išpi-la prakaitas ir užlieja pykčio banga. Vis labiau niršta ant Lenono.

Vis tiek jį užčiaupsiu, – murma sau. – *Šešiais šūviais į jo riebų, plaukuotą pilvą.*

Pagaliau pasiekia kelionės tikslą. Susimoka. Lipdamas iš taksi įsivaizduoja aplink besispiečiančius ginkluotus policininkus, pasiruošusius jį suimti. Mato save visam likusiam gyvenimui uždarytą kalėjimo vienutėje. Ir ši mintis suteikia paguodos. Nuramina.

Staiga atsigręžia į vairuotoją: „Aš – Markas Čapmanas****. Prisimink mane, kai kada nors vėl išgirsi šį vardą.“

* Angl. Niekur žmogus.

** Angl. „Bitlai“ – britų roko grupė, susikūrusi Liverpulyje 1960 m., kurią sudarė Džonas Lenonas (*John Winston Lennon* (1940–1980)), Polas Makartnis (*James Paul McCartney* (g. 1942)), Džordžas Harisonas (*George Harrison* (1943–2001)) ir Ringo Staras (*Ringo Starr* (g. 1940)); laikoma įtakingiausia visų laikų britų roko grupe, savo laiko jaunimo ir socialinių kultūrinių judėjimų lydere.

*** Angl. *Manhattan* – vienas iš penkių Niujorko miesto rajonų, įsikūręs Manhatano saloje, Hadsono upės žiotyse.

**** Angl. *Mark David Chapman* (g. 1955) – amerikiečių nusikaltėlis, 1980 m. gruodžio 8 d. Niujorke nužudęs muzikantą ir aktyvistą Džoną Lenoną, buvo nuteistas kalėti iki gyvos galvos (teikti prašymą apeliacijai galėjo ne anksčiau, kaip praėjus 20 metų po teismo nuosprendžio).

1 SKYRIUS

Isn't he a bit like you and me?

– *The Beatles. Nowhere man*

„Džonas tau patiks, – tvirtina Polo Makartnio draugas Aivanas Vohanas^{**}. – Jis – kietas vyrukas.“

Polas pažįsta Džoną Lenoną iš matymo. Jis – vyresnis, beveik septyniolikos. Juodu niekad nesikalbėjo, nors to paties maršruto Alertonas–Vultonas autobusu važiuodavo į mokyklą.

Šiandien Džonas su savo grupe *The Quarrymen* dainuoja Šv. Petro^{***} bažnyčios šventėje, o penkiolikmečiai Polas ir Aivis atvažiavo dviračiais pasižiūrėti pasirodymo. Na, Aiviui tikrai rūpėjo muzika, o Polas tenorėjo pasižvalgyti į merginas.

Šeštadienis, 1957 metų liepos 6 diena. Kai Džono grupė išeina į sceną, lauke jau karšta. Ant baltai raudonų languotų marškinių Džonas vilki *shortie* – palta iki kelių, mūvi juodus aptemptus džinsus. Pasirodymą pradeda perdainuodamas grupės *Del-Vikings*^{****} *doo-wop*^{*****} stiliaus melodiją *Come Go with Me*. Polas ketą kartų buvo girdėjęs šią amerikiečių dainą Liuksemburgo radijo programoje *Decca Records*^{*****} bei vienoje iš įrašų parduotuvių kabinų.

Išsiblaškęs, viena ausimi klausydamasis dainos, jis tyrinėja minią. Svarsto, prie kurios merginos prieiti pirma, bet staiga išgirsta, kaip Džonas ima keisti dainos žodžius, nepraleisdamas nė vieno melodijos takto, nepamesdamas ritmo. Kai Polą pasiekia pirmieji perdainuojamo Džino Vincento^{*****} *Be-Bop-a-Lula*

* Angl. Argi jis ne toks, kaip tu ir aš?

** Angl. *Ivan Vaughan* (1942–1993) – Džono Lenono vaikystės draugas, vėliau – Polo Makartnio mokyklos draugas, 1957 m. Liverpulyje supažindinęs Džoną ir Polą.

*** Angl. *St. Peter's Church* – viena didžiausių anglikonų parapinių bažnyčių Liverpulyje.

**** Angl. *The Del-Vikings* – sėkminga rasiškai mišri (tais laikais tai buvo reta) amerikiečių muzikos grupė.

***** Angl. *Doo-wop* – 1950 m. JAV atsiradęs populiariosios muzikos stilius, pasižymintis artimos harmonijos vokalo bei nesąmoningų frazių naudojimu.

***** Angl. *Decca Records* – 1929 m. įsteigta britų garso įrašų kompanija.

***** Angl. *Gene Vincent* (tikrasis vardas *Vincent Eugene Craddock* (1935–1971)) – amerikiečių muzikantas, rokenrolo ir rokabilio stilių pradininkas. Jo 1956 m. hitas *Be-Bop-a-Lula* laikomas reikšmingu ankstyvuju rokabilio pavyzdžiu.

rokabilio * taktai, nors ir gerai įvaldęs gitarą, niekaip negali suprasti, kokių stiliumi groja Džonas. Jis dominuoja scenoje, valdo publiką. Tai nestebina. Visi žino, kad Džonas Lenonas – savo vertę žinantis pasipūtėlis – vietos *Tedis*, arba *Teddy Boy***. Tie Liverpulio „tedžiai“ ilgomis žandenomis ir riebaluotais gaurais, ties pakaušiu sušukuotais it ančių uodegos, yra kieti, maištingi darbininkų klasės vaikinai, linkę veltis į muštynes.

Polas paskui Aivį įžengia į Šv. Petro bažnyčios salę, kur grupė derina instrumentus, ruošdamasi pristatyti dar vieną aranžuotę.

Džonas – pagarsėjęs chuliganas. Gyvena su savo teta, ne su motina. Mieste sklando gandai, jog Džonas – pamestinukas: tėvas jo nepripažinęs, o mama gyvena susimetusi su kitu vyru, nuo kurio susilaukė dviejų nesantuokinių dukterų.

Polą staiga užplūsta prisiminimai apie jo paties motiną. Praėjusių metų spalio 29-ąją Merė Makartni pateko į ligoninę. Nei jam, nei jo broliui Maikui ji nieko nepasakė. O po dviejų dienų, per Heloviną, mirė – nuo krūties vėžio, kaip galiausiai sužinojo Polas (praėjo aštuoni mėnesiai, o netekties skausmas vis dar skrodžia kiaurai). Būtent tada Polas stačia galva pasinėrė į muziką. Brolis net šaipydavosi iš jo: „Praradai motiną – atradai gitarą.“

„Jei gebėsi dainuoti ar groti koku nors instrumentu, Polai, visada būsi kviečiamas į vakarėlius“, – kartodavo jo tėtis Džimas, jaunystėje buvęs džiaz muzikantu.

Polas ėmėsi trimito, tačiau išgirdęs apie Elvį Preslį*** ir Lonį Doneganą****, vadinamąjį *Skiffle****** karalių, grąžino savo ragą į *Rushworth and Dreaper* muzikos

* Angl. *Rockabilly* (*rock + hillbilly*) – muzikos stilius (ritmo ir bliuzo bei kantri (dar vadinamo *hillbilly*) muzikos sintezė); atsirado pietinėse JAV valstijose XX a. 6-ojo dešimtmečio pradžioje, iš karto išpopuliarėjo; iš jo išsivystė klasikinės rokenrolas.

** *Teddy Boy* – 1950 m. pradžioje Didžiojoje Britanijoje atsiradusios jaunimo subkultūros atstovas, kuriam būdingas aprangos stilius: siauros kelnės „dūdėlės“, švarkas iki kelių su dviguba apykakle, vesternų stiliumi rišamas kaklaraištis-kaspinas, nuo ausų centro link sušukuoti plaukai, krintantys ant kaktos; domėjimasis rokenrolu ir *rythm&blues* stiliaus muzika.

*** Angl. *Elvis Aaron Presley* (1935–1977) – amerikiečių dainininkas ir aktorius, laikomas Amerikos XX a. ikona, vadinamas „Rokenrolo karaliumi“.

**** Angl. *Lonnie Donegan* (tikrasis vardas *Anthony James Donegan MBE* (1931–2002)) – britų *skiffle* dainininkas, dainų autorius ir muzikantas, vadintas „*Skiffle* karaliumi“; padarė įtaką 7-ojo dešimtmečio britų *pop* ir *rock* muzikantams.

***** Angl. *Skiffle* – liaudies muzikos žanras, veiktas Amerikos liaudies muzikos, bliuzo, kantri, bliugrso ir džiaz; dažniausiai atliekamas savadarbiais instrumentais.

parduotuvę ir išmainė į *Zenith* gitarą. Problema ta, kad jis – kairiarankis, o gitaros skirtos dešiniarankiams. Taigi teko išmokti groti gitara atvirkščiai – dešine ranka laikyti grifą ir rinkti akordus, o stygas braukti kaire ranka.

Polas paima vieną iš salėje esančių gitarų ir pradeda groti vos prieš kelias dienas išmoktą dainą *Twenty Flight Rock*, kurią Edis Kokranas* atliko filme „Mergina niekuo negali padėti“**. Šią dainą nepaprastai sudėtinga atlikti, juo labiau laikant rankas atvirkščiai. Tačiau vienintelis Polo gyvenimo siekis – tapti tokiu kaip Elvis. Todėl savo improvizaciją jis stengiasi atlikti kuo meistriškiau ir laisviau. Džonas atsistoja greta, prisimerkęs stebi pro blakstienas. Tokią jo veido išraišką Polas buvo matęs ir anksčiau, per pasirodymą. Tas jo niekinantis žvilgsnis, kuriuo nuo scenos žvelgė į minią apačioje.

O dabar jis iš aukšto žiūri į mane. Tikriausiai mano, kad esu eilinis riebuilis mokinukas.



Užbaigęs dainą Polas ima aiškinti Džonui, kaip kuria savo tekstus: „Taip, lyg rašyčiau esė ar spręščiau kryžiažodį.“ Džonas abejingai linkteli. Nesusidomėjo. Polas pereina prie netoliese stovinčio fortepijono. Atsisėda ir ima skambinti Džerio Li Luiso*** hitu**** tapusią dainą *Whole Lotta Shakin’ Goin’ On*. Polas ištis įsijaučia, net klavišus daužo visai kaip Džeris Li. Netikėtai ant peties pajunta Džono plaštaką. Tas pasilenkia, dešine ranka vikriai pritaria viršutinėse oktavose.

Juk jis girtas, – staiga supranta Polas.

Baigus groti, Džonas praneša, jog laikas užsukti į barą. Polui užgniaužia kvapą iš susijaudinimo: *Mane ką tik pakvietė kiečiausias Liverpulio vaiki!* Tačiau ima jausti užplūstant ir kitą – pavojaus – jausmą. Kiekvienas suaugusysis, įskaitant ir Polo tėtį, apie Džoną pasakytų tik viena: „Šis tipas įtrauks tave į bėdą, sūnau.“ Tas Džonas Lenonas, įžūliu bauginančių žvilgsniu, žandenomis bei pakelta apykakle. „Gali į jį žiūrėti, bet verčiau nesiartink.“

O Polas prisiartino. Ir dabar nė neketina trauktis.

* Angl. *Ray Edward Cochran* (1938–1960) – amerikiečių rokenrolo muzikantas, multiinstrumentalistas, savo kūrinuose eksperimentavęs su kelių takelių įrašais, garso iškraipymo technikomis ir perdubliavimu.

** Angl. *The Girl Can’t Help It* – 1956 m. amerikiečių muzikinė komedija.

*** Angl. *Jerry Lee Lewis* (g. 1935) – JAV rokenrolo ir kantri dainininkas, pianistas.

**** Hitas (angl. *hit* – „pasisekimas“) – populiarus pramoginė daina arba melodija; šlageris.

2 SKYRIUS

Won't you join together with the band?

– *The Who. Join Together***

Džonui nuspjauti į tai, jog Polui tik penkiolika. Jis taip pat rimtai žiūri į muziką, kaip Džonas – į rokenrolą: Polas jau kuria dainas, groja fortepijonu. Puikiausiai valdo gitarą; ir dar – *atvirkščiai*.

Ar verta jį kviesti į grupę? O kas, jei ims tempti antklodę savo pusėn? – svarsto Džonas, stovėdamas Liverpulio centre ant akmeninio grindinio prie *Cavern**** klubo, kur *The Quarrymen***** sugrojo savo pirmąjį koncertą. Šis po vaisių ir daržovių sandėliu įsikūręs klubas – gerai žinomas džiaz mėgėjams.

„Dėl džiazbendų mes niekada nepateksime į perklausą“, – tvirtina Džonas.

Džiazą jau pamažu keičia *skiffle* – britiška džiazbendų muzikos versija, kurią atlieka *The Quarrymen*. Tačiau tikroji Džono meilė – amerikietiškas rokenrolas. Vienintelis dalykas, kurio trokšta, – patekti į sceną ir kad šį vakarą. Klausantis jo įžūlios muzikos ritmų, linktų žmonių ausys. Tik štai vienintelė problema – *Cavern* klube neleidžia groti tokios muzikos. Niekur neleidžia. Rokenrolas ėgijo prastą reputaciją po pernai Didžiojoje Britanijoje parodyto amerikiečių filmo *Rock Around the Clock*****. Norėdami šokti pagal *Bill Haley & His Comets****** įdainuotą filmo garso takelį, įsiaudrinę paaugliai kino teatruose išdraskė visas kėdes.

Ir dabar senoji gvardija pašiurpusi nuo šios destruktvyvios muzikos galios. *BBC****** tokių dalykų nepraleis nei į radiją, nei į televiziją. Bet rokenrolas niekur

* Angl. Ar nori prisijungti prie grupės?

** Angl. Prisijunk.

*** Angl. Urvas, ola.

**** Angl. Kalnakasiai.

***** Angl. Rokas visą parą.

***** Angl. *William John Clifton Haley* (1925–1981) – XX a. 6-ojo dešimtmečio pradžios amerikiečių rokenrolo muzikantas, laikomas pirmuoju šios muzikos populiarintoju.

***** Angl. *British Broadcasting Corporation / BBC* (šnekamojoje kalboje vadinama *Aunt Beeb* (Tetulė Bib)) – seniausias pasaulyje nacionalinis transliuotojas, įsikūręs Londone, Didžiojoje Britanijoje.

nedings. Elvio Preslio *All Shook Up** dar visai neseniai užėmė pirmąją *topų* vietą. Džonas apie Elvį sužinojo iš klasės draugo, perskaičiusio apie jį muzikos žurnale. *New Musical Express*** rašė apie amerikiečių dainininką keistu vardu, kuris, dainuodamas *Heartbreak* viešbutyje, taip įnirtingai kraipė klubus, jog moterys salėje žviogė iš susijaudinimo ir alpo. Džonas paskubėjo įsigyti tą plokštelę ir nulėkė namo klausytis.

Jis gyvena ne su motina Džiulija, o su jos seserimi Mimi. Naktimis Džonas po antklode paslapčia įsijungia nedidelį grotuvą, nustatytą *Radio Luxembourg* banga, per kurią transliuojami visi amerikietiški rokenrolo hitai. Mimi rokenrolo visiškai nepakenčia. Mano, kad šios muzikos klausosi tik prastuomenė, o Džonas, jos nuomone, turėtų sutelkti dėmesį į studijas. Mimi ničnieko nenutuokia apie tai, jog jis jau subūrė savo grupę, nė nenumano, jog ši vakarą jie rengia koncertą. „Džonai, gitara, žinoma, yra gerai, bet ja neužsidirbsi pragyvenimui.“

Bet jis įsitikinęs, jog Mimi klysta. „Norėjau parašyti „Alisą Stebuklų šalyje“ ir būti Elviu Presliu“, – sako jis, įsitikinęs, jog sugebėtų įgyvendinti ir viena, ir kita.

Prieš kelias dienas Džonas sužinojo, jog Mimi, vėl „tvarkydama“ kambarį, išmetė visus jo piešinius bei eilėraščius. Įsiutęs, nesusivaldęs išrėkė: „Išmetei velniop visus mano eilėraščius. Kai išgarsėsiu, tu dėl šito pasigailėsi!“

Norėtų pamatyti Mimi reakciją, jei ši sužinotų, kad uždraustų *teddy* skudurų jam parūpina Džiulija, kaip ir jis, dievinanti Elvį. Priešingai nei puritonė Mimi, Džiulija turi patefoną, kurio klausydamasi šoka ir dainuoja, purtydama savo raudonus gaurus. Net nupirko savo sūnui pirmąją gitarą – akustinę ispanišką flamenko stiliaus modelį plieninėmis stygomis, kurios nuo nuolatinio grojimo ant Džono pirštų pagalvėlių paliko skausmingus rėželius.

Prieš susitikimą su draugais *Cavern* klube Džonas jau buvo apsisprendęs dėl Polo Makartnio. „Galvoje pralėkė mintis, jog turėsiu laikyti jį ant trumpo pavadinio, – vėliau prisipažins Džonas. – Bet buvo vertas, kad jį paimečiau.“

Kvietimą Džonas perdavė per bendrą pažįstamą Pitą Šotoną***.

* Angl. Visi sukrėsti.

** *New Musical Express* / *NME* – 1952 m. įkurtas laikraštis, vadintas „roko rašalu“, vėliau tapęs žurnalu, o dar vėliau – prekės ženklų, apimančiu Didžiosios Britanijos muzikos, filmų, žaidimų bei kultūros naujienų svetainę bei radijo stotį.

*** Angl. *Pete Shotton* (tikrasis vardas *Peter Shotton* (1941–2017)) – anglų verslininkas, žinomas dėl savo ilgalaikės draugystės su Džonu Lenonu, buvęs grupės *The Quarrymen* narys.



Persimetęs per petį keturstygę gitarą, Džonas nužvelgia auditoriją, kurios daugumą sudaro vidutinio amžiaus žmonės. *Viešpatie, kokia sustabarėjusi liaudis.* Atsigręždamas į grupę, duoda ženklą pradėti. Greta jo sėdintis Rodas Davisas, grojantis bandža, siaubo kupinu balsu šnibžda: „Negali „Urve“ to daryti! Jei čia grosi rokenrolą, tave gyvą suės!“

Džonas praleidžia jo žodžius negirdomis ir vėl atsigręžia į publiką.

Dabar mes jiems parodysime, kas čia Karalius.

Džonas visa gerkle užtraukia Elvio Preslio *Don't Be Cruel*. *The Quarrymen* prisijungia. Išgirdęs priedainį „Nebūk žiauri atvirai širdžiai“, vadybininkas skuba scenos link, nešinas rašteliu: „Tuoj pat baik tą prakeiktą rokenrolą.“ Džonas išmeta raštelį ir nukreipia Džerį Li Luisą ir naujuosius savo favoritus Badžį Holį** ir jo grupę *The Crickets**** dar vienam rokenrolui iš Amerikos popmuzikos viršūnių.



Džonas pakviečia Polą pagroti su *The Quarrymen New Clubmoor Hall* salėje Noris Gryne****, šiaurinėje Liverpulio dalyje – kol nuvažiuos, teks pasipurtyti autobuse. Jie pradeda koncertą Arturo Smito*****ir jo grupės *His Cracker-Jacks* daina *Guitar Boogie*. Joje labai nesudėtinga gitaros solo partija, vos dvylika taktų, lengva sugroti. Tačiau šiandien Polas ne tik pirmą kartą koncertuoja su grupe, bet ir viešai atlieka gitaros solo. Scenoje Džonas ir Polas dainuoja paeiliui: kai vienas dainuoja, kitas pritaria per intervalą. Džono stiprybė – žemas balso tembras. Polo balsas labiau tinka aukštesniam diapazonui. Jis pradeda gitaros solo. Sustingę pirštai tarsi prilipę prie grifo. Rausdamas ir prakaituodamas Polas bando susiimti. Po pasirodymo visų akys nukreiptos į jį.

* Angl. Nebūk žiauri.

** Angl. *Buddy Holly* (tikrasis vardas *Charles Hardin Holley* (1936–1959)) – amerikiečių muzikantas ir dainų autorius, laikomas vienu pirmųjų ir svarbiausių rokenrolo muzikos atlikėjų.

*** Angl. Svirpliai.

**** Angl. *Norris Green* – didelis gyvenamųjų namų rajonas Liverpulyje.

***** Angl. *Arthur Smith* (1921–2014) – amerikiečių muzikantas, dainų autorius, įrašų prodiuseris, radijo ir televizijos laidų vedėjas bei kūrėjas.

Jis išsigandęs. Tąkart tvirtai apsisprendžia. „Tas vakaras padėjo tašką mano solo gitaristo karjeroje, – prisipažins jis. – Scenoje daugiau niekada nebevaidinau pagrindinio vaidmens.“



Savo kambaryje Džonas nešiojamąją rašomąją mašinėlę kuria eiles. Staiga išgirsta kažką beldžiant į virtuvės duris. Mimi šaukia iš apačios: „Džonai! Tavo draugelis atėjo!“ – Į visus jo draugus ji žiūri su pašaipa.

„Tuomet pamaniau, – vėliau prisipažins Polas, – kad Džonas ir Mimi – ant vienos bangos. Ji visuomet šaipydavosi iš jo, o jis niekuomet dėl to neįsižeisdamas; jiedu visada vienas kitą labai mylėjo. Kartais ji ir mane pašiepdamas, bet nekreipiau į tai dėmesio. Manau, iš tikrųjų jai patikau – iš tų nuolatinių juokelių supratau, kad mane myli.“

O Mimi galvojo, kad tai Polas šaiposi iš jos savo nepriekaištingai taisyklinga anglų kalba: „Maniau, šis Džono draugelis – tiesiog gyvačių užkalbėtojas, nei pridėsi, nei atimsi – Ponas Žavesys. Aš ant šito nepasimausiu.“

Virtuvėje Džonas pamato Polą Makartnį ir Mimi, kuri, išvydusi draugo rankose gitarą, primena abiem, kad netriukšmautų ir netrukdytų pas ją gyvenantiems studentams. Liverpulio universiteto studentai, kuriems Mimi nuomoja kambarius, norėdama šiek tiek prisidurti prie našlės pensijos, Džono visiškai nedomina, nors ir pats už savo karikatūrų ir komiksų aplanką buvo gavęs vietą Liverpulio meno koledže. Jo galvoje prašmėžuoja: *Gal ir aš galėčiau užsidirbti piešdamas plakatus su gražuolėmis dantų pastos reklamai?*

„Mes čia dainelę sukūrėm, Mimi. Gal norėtum paklaustyti?“ – Džonas klausia tetos.

„Žinoma, ne, – šypsodamasi susiraukia Mimi. – Verandoje, Džonai Leno, verandoje.“

Užverdamas duris Džonas prisipažįsta Polui, kad groti verandoje jam daug labiau patinka, „nes ten gitaros skambesiui atliepia gražus aidas, atsimušantis nuo stiklo ir čerpių“.

Vos tik Mimi išeina iš namų, jiedu lekia laiptais aukštyn ir leidžia Mažojo Ričardo* plokšteles. Abu tiesiog dievina šį dainininką, kilusį iš Meikono miesto

* Angl. *Little Richard* (tikrasis vardas *Richard Wayne Penniman* (1932–2020)) – amerikiečių muzikantas, dainininkas ir dainų autorius. Vienas iš *funk* roko ir rokenrolo muzikos pradininkų.

Džordžijos valstijoje, o Polas net bando kopijuoti jo firminius *Tutti Frutti* ir *Long Tall Sally** dainų šūksnius bei stūgavimus. Bet Dievas yra vienas, ir jis – Elvis Preslis. Ir jie jam tarnauja. Vaikinais ne šiaip klausosi Elvio įrašų, bet juos analizuoja, bandydami pagauti akordų sekas, išgirsti kiekvieną garsą. Visose jiems žinomose garsiose roko dainose naudojami C (C-dur), F (F-dur) ir G (G-dur) arba G7 (G-dur septakordas) akordai. Jie bando atsekti Elvio *Blue Moon* akordų seką, tačiau tik žiemą atranda, jog šie C, Am (A-moll), F ir G deriniai yra tokie patys, kokius Polas Anka** naudojo savo hite *Diana*, įrašytame 1957 m., kai dainininkui buvo penkiolika. Tiek pat, kiek dabar Polui. Džoną užplūsta toks intensyvus, toks stiprus susijaudinimas, jog ap-temsta akyse. Tai tik dar kartą patvirtina, ką ir anksčiau žinojo: muzika yra tai, dėl ko jis atėjo į šį pasaulį. Ir jis kurs muziką kartu su Polu Makartniu.

* Angl. Labai aukšta Seli.

** Angl. *Paul Albert Anka* (g. 1941) – amerikiečių dainininkas, dainų autorius ir aktorius.

3 SKYRIUS

*Help me get my feet back on the ground.**

– The Beatles. Help!

Polas grįžta namo nesitverdamas džiaugsmu, jog pagaliau sugebėjo įminti *Blue Moon*** harmoninės progresijos*** paslaptį. Paprastai mieliau važiuoja dviračiu, tačiau dabar, kol dar neįsitaisė gitaros dėklo, nešinas instrumentu turi eiti pėsčiomis.

Polo tėvas nė nenutuokia, jog sūnus susidėjo su Džonu Lenonu, tačiau iš tiesų dabar jau visiškai nebesvarbu, ar Džonas patinka tėčiui, ar ne. Dabar jie – draugai, muzikos ginklo broliai. Akivaizdu, jog Džonas žino, koks Džimio Makartnio požiūris į jį. Duoda Polui paprastą ir trumpą patarimą: „Siųsk savo tėtušį kuo toliau!“

Polas apie tai mąsto.

Labai norėtų rasti tinkamą būdą pasakyti, parinkti žodžius, kuriais paaiškintų tėvui, jog Džonas iš tiesų yra *neeilinis* žmogus, apdovanotas ne tik aistra muzikai, bet ir labai kūrybingas. Kuria eiles, gal net taps puikiu rašytoju.

Polas pasirenka trumpesnę kelią per Alertono golfo aikštiną, kuris dabar, ne sezono metu, – uždarytas. Polas gerai groja gitara. Ir dainuoja neblogai. Tačiau groti *ir* dainuoti tuo pat metu... Tam reikia praktikos, pasiruošimo. Ar tuščias golfo aikštynas nebūtų geriausia vieta tokioms pratyboms?

Sustoja, įsiklauso. Kelis kartus jau buvo pastebėtas, tuomet iškart nustodavo groti ir nužingsniuodavo tolyn.

Bet dabar, čia, aklinoje tamsoje, greičiausiai jis tikrai yra vienas. Užsikabina ant peties gitarą ir įsivaizduoja stovįs scenoje priešais įsiaudrinusią daugiatūkstantinę minią, einančią iš proto, plojančią ir skanduojančią jo vardą.

Polas įsidrąsina. Nusiramina.

Pradedą groti.

* Angl. Padėk man grįžti į žemę.

** Angl. Mėlynas mėnulis.

*** Harmoninė progresija – akordų eilė muzikinėje kompozicijoje.

Dainuoja.

Įsivaizduojama minia džiaugsmingai šūkčioja. Moterys isteriškai klykia. Kai kurios net alpsta.

Vos tik Polas pagavo tinkamą ritmą ir užplėšė visa gerkle, pasigirdo šūkys: „Ei!“

Tuoj pat nustojo grojės.

Atsisukęs pamatė besiartinantį žmogų. *Policijos* uniformą vilkintį vyrą. *Dieve mano, dabar būsiu suimtas už viešosios tvarkos pažeidimą.*

„Ar tai tu ką tik grojai gitara?“

Polas ketina tai neigti, bet persigalvoja – vis tiek jau pagautas „nusikaltimo vietoje“.

Širdis plaka kaip išprotėjusi, bet jis nusprendžia prisipažinti.

„Aš, pone.“

Milžiniškas stambus policininkas palinksta virš jo. *Dabar mane suims. Kaip apie tai pasakysiu tėvui?*

Bet policininkas paprašo: „Gal galėtum ir mane pamokyti?“

4 SKYRIUS

*I was so much older then
I'm younger than that now.**

*– Bob Dylan. My Back Pages***

Naujasis Džono ir Polo planas – išstudijuoti Badžio Holio dainos *That'll Be the Day**** įžangą. Bando jau ne pirmą savaitę.

Draugai sėdi ant kėdžių vienas priešais kitą, mindami kits kitam ant kojų pirštų. Kiekvienas žiūri į antrojo gitarą. Kone veidrodinis atspindys: juk Polas – kairiarankis, o Džonas – dešiniarankis.

Džonas beveik nebelanko mokyklos. O pasirodęs klasėje visuomet elgiasi įžūliai, atsikalbinėja. Maištininkas. Užsispyręs priešgina.

„Elgiausi agresyviai, nes norėjau būti populiarus, – vėliau prisipažins Džonas. – Norėjau būti lyderis... Norėjau, kad visi darytų, ką liepiu, ir kad juoktųsi iš mano anekdotų, norėjau būti svarbiausias.“

Liverpulio meno koledže kai kurie klasės draugai ir mokytojai jį myli, bet didžioji dauguma – niekina.

Tačiau nėra *nė vieno*, kuris liktų jam abejingas.

Bet tik būdamas namie vienu du su Polu jaučiasi savo stichijoje. Kiekvieną darbo dieną, išskyrus pirmadienius, Džonas praleidžia pamokas Liverpulio koledže. Drauge su Polu lipa į žalią dviaukštį autobusą Nr. 86 ir įsitaisto antrame aukšte, kur leidžiama rūkyti.

Džonui patinka senamadiški, daug matę, nusidėvėję šių namų baldai styrančiomis spyruoklėmis, pridengti medvilniniais užvalkalais. Čia viskas taip jauku, šilta, miela – kaip pas mamą. Visai kitaip nei pas Mimi, kurios namai apstatyti paprastai ir asketiškai. Džonas atsisėda ir išsitraukia iš kišenės akinius.

Nustebęs Polas žvelgia į jį.

Iš kur galėjai žinoti, kad nešioju akinius, jei paprastai jų nesidedu. Regėjimo problemos Džonui prasidėjo dar darželyje, tada Mimi nuvedė jį pas oftalmologą.

* Angl. Tuomet aš buvau gerokai vyresnis, / O dabar – jaunesnis nei tada.

** Angl. Ankstesnieji mano puslapiai.

*** Angl. Tai bus ta diena.

Skaitykite likusius
364 iš **384** puslapių,
įsigiję šią knygą

www.obuolys.lt

KITI KNYGŲ FORMATAI:



**Audio
knyga**



**Elektroninė
knyga**

1980-ųjų gruodžio 8-oji. 4 šūviai, kurie pakeitė istoriją.

Tą dieną pasaulis neteko Johno Lennono – garsiausios XXI a. roko žvaigždės, ištisos epochos simbolio. Tą pačią dieną niekam nežinomas Markas Davidas Chapmanas tapo nekenčiamiausiu žmogumi pasaulyje.

Retai kada žudikas ir jo auka šypsosi į kamerą drauge. Tačiau viena paskutiniųjų J. Lennono, legendinio *The Beatles* nario, nuotrauka – su jo žudiku M. D. Chapmanu. Anksčiau su teisėsauga jokių nemalonumų neturėjęs 25-erių metų buvęs apsaugos darbuotojas pasitiko žvaigždę prie namų, kai šis žengė į gatvę drauge su žmona Yoko Ono ir jų penkerių metų sūnumi Seanu. M. D. Chapmanas tenorėjo autografo ant plokštelės – ir jį gavo.

O vakare, grįžtant namo, tas pats prisiekęs *The Beatles* fanas paleido į J. Lennoną 4 mirtinus šūvius iš pistoleto. Sukrėstas pasaulis nuo Niujorko iki Tokijo sulaukė kvapą – taikos nešėjas, iki šių dienų pacifizmo himnu tapusio *Imagine* atlikėjas ir vienas talentingiausių XX a. muzikantų mirė vietoje...

Jamesas Pattersonas – ko gero, vienintelis, kuris gali pažvelgti į šią dramą ir J. Lennono, ir žudiko akimis – kartu pasakodamas svaiginančią *The Beatles* iškilimo, vidinių konfliktų, narkotikų ir, galiausiai, svajonės žlugimo istoriją. Populiariausias pasaulio rašytojas, pardavęs daugiau nei 400 milijonų knygų (dvigubai daugiau nei Stephenas Kingas, Davidas Baldacci ir Johnas Grishamas kartu sudėjus!) parašė autentišką muzikos ir visos kartos istoriją – kruopščiai ištyrinėtą ir papildytą gausybe naujos medžiagos – įskaitant išskirtinius interviu su J. Lennono draugais ir *The Beatles* nariu seriu Paulu McCartney.

„Tikras saldainiukas visiems muzikos fanams – ir visiems kriminalų gerbėjams.

Neįtikėtinai įtempta – tarsi geriausias detektyvas.“

- rašytojas Lee Childas, Nr. 1 perkamiausios knygų serijos apie Džeką Ryčerį autorius



KNYGA APIE MUZIKOS PASAULIO LEGENDĄ, JOHNĄ LENNONĄ

Jeigu jums patinka žymių pasaulio žmonių biografijos ir intriguojantys faktai, privalote perskaityti knygą „Paskutinės Džono Lennono dienos“.



OBUOLYS

nuo 2004



obuolys.lt

ISBN 978-609-484-608-3



www.obuolys.lt

Knygos pigiau, įdomybei ir atšaukus nemokamai

KITI FORMATAI:



Audio knyga



Elektroninė knyga